

BÖLÜM 7

İSLAMİ FİNANS OKURYAZARLIĞINA FARKLI BİR BAKIŞ AÇISI¹

Muzaffer BARMAN²

GİRİŞ

Dünyada meydana gelen finansal kriz ile birlikte finansal okuryazarlığa karşı olan önem daha da arttırmıştır. Finansal kriz ile birlikte insanlar yatırım kararları konusunda bilgilerinin eksikliği sebebiyle yaptıklarının sonuçlarını ciddiyyetini ortaya koymuştur.

Finansal kriz aynı zamanda dünyanın İslami finansmana odaklanmasına sebep olmuştur. İslami finans sektörü yalnız Müslüman yatırımcılar için değil aynı zamanda Müslüman olmayan yatırımcıları da cezbeden çeşitli finansal ürünler bulunmaktadır. Mevcut sistemde faiz gibi İslami finansın temel felsefesiyle ters olan, finansal okuryazarlığı değerlendirmek için kullanılan belirli öğelerin bulunduğuna dikkat edilmelidir. İslami finans okuryazarlığını değerlendirebilmek ve gerekli yapıları geliştirmek için sistemde büyük bir boşluk bulunmaktadır. Bu sebeple bu çalışmayla İslami finans okuryazarlığı için uygun yapıları geliştirerek bu boşluğu doldurmaya çalışılmaktadır.

İslami finansın hızlı bir şekilde büyüme göstermesi, bir bireyin finansal okuryazarlık seviyesini İslami finans ürün ya da hizmetler açısından değerlendirebilmek için kullanılabilecek gerekli bir ölçek şimdiye kadar mevcut değildir. Birkaç ölçeğe sahip olan ve rehabilitasyon edilerek hayata devam eden konveksiyonel finansal okuryazarlık ölçeklerinden farklıdır. İslami finansın ölçeklerine duyulan gereksinim büyük bir problemdir. Çünkü halen konveksiyonel finansal bilgiyi kullanan geleneksel finansal okuryazarlık ölçümü, İslami finansal okuryazarlığı ölçmek için kullanımına uygun değildir.

İslami finansal okuryazarlığın bir ölçeğinin olmaması, finansal okuryazarlığın kararlar ve finansal davranış üzerinde pozitif bir etkisi olduğu kanıtlandığından

¹ Bu çalışma 28-31 Ekim tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen VIII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresinde özet bildiri şeklinde sunulan “İslami Finans Okuryazarlığına Farklı Bir Bakış Açısı” adlı çalışmanın genişletilmiş halidir.

² Öğretmen, MEB, ras_45_89@hotmail.com

Öneriler:

- İslami finans okuryazarlığı ile ilgili daha fazla akademik çalışmalar yapılabilir.
- İslami finans okuryazarlığı ile ilgili üniversitelerde ders okutulabilir.
- İslami finans okuryazarlığı ile ilgili seminer, sempozyum gibi eğitimler ile çok sayıda insana ve çevreye ulaşılabilir.
- İslami finans okuryazarlığı ile ilgili ölçek/ölçekler geliştirilmelidir.
- İslami finans düşüncesine dair derslerin müfredata girmiş olması halinde güçlü olacağı farkındalığın pratik sonuçlar üretebileceği ile ilgili fikir verebilir.
- İslami finans okuryazarlığı sertifika programları geliştirilebilir.
- Katılım bankaları, üniversiteler kurum içi eğitim çalışması yapabilirler.
- Sivil toplum kuruluşları ile İslami finans okuryazarlığının farkındalığını arttıracak çalışmalar yapılabilir.
- Katılım bankaları teknolojik imkân ve sosyal medya ve kanalları etkin kullanarak İslami finans okuryazarlığı daha geniş bir kitleye ulaşılabilir.

KAYNAKLAR

- Abdullah M. A. & Ab Wahab, S. N. A., Sabar, S., & Abu, F., Factors determining Islamic financial literacy among undergraduates. *Journal of Emerging Economies & Islamic Research*, 5(2).
- Abubakar, H. A.,” Entrepreneurship Development and Financial Literacy in Africa “, *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, Vol. 11 (4), pp. 281 – 294.
- Antara P. M. & Musa R. & Hassan F. Bridging Islamic Financial Literacy And Halal Literacy: The Way Forward In Halal Ecosystem. *Procedia Economics And Finance*, 37, 196-202.
- Atkinson, A. and F. Messy (2012), “Measuring Financial Literacy: Results of the OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study”, OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing.
- Babiarz, P. ve Robb, C. A., Financial Literacy and Emergency Saving, *Journal of Family and Economic Issue*, 35, pp. 40–50.
- Clercq, de B. ve Venter, JMP, Factors Influencing A Prospective Chartered Accountant’s Level of Financial Literacy: An Exploratory Study, *Meditari Accountancy Research*, Vol. 17, No. 2, pp. 47 – 60.
- Doğan, Merve Büşra Altundere, İslami Finans Okuryazarlığı ve Finansal Tercihlere Etkisi. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 14(1), 69-98.
- Durmuş, Muhammed Emin ve Yardımcıoğlu, Fatih, İlahiyat Öğrencileri Ne Kadar İslami Finans Okuryazarı?. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 167-183.
- Ergün, B., Şahin, A., ve Ergin, E., Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 7(34): 847-864.
- FODER (2016), <http://www.fo-der.org>, (Erişim Tarihi: 29.08.2021).
- Gerek, S. ve Kurt, A.A., Ekonomi Okuryazarlığı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30, 59-73.
- IFN (2014a) Sovereign Sukuk: Small Size, Big Ambitions. <http://www.islamicfinancenews.com/>, Erişim tarihi: 11.09.2021
- Khotiawan, M. R., & Luthfiansyah, M., Strategy to Enhance Sharia Financial Literacy and Inclusion

- in Indonesia (Case Study at Financial Services Authority Office in City of Malang). *Management and Economics Journal*, 1 (1), 47-54
- Noctor, M., Stoney, S. and Stradling, R., Financial Literacy: A Discussion of Concepts and Competences of Financial Literacy and Opportunities for its Introduction into Young People's Learning, Report prepared for the National Westminster Bank, *National Foundation for Education Research*, London.
- Potrich A.C.G., Vieira, K. M., Coronel D. A. ve Filho, R.B., Financial Literacy in Southern Brazil: Modeling and Invariance Between Genders, *Journal of Behavioral and Experimental Finance* 6, pp.1 – 12.
- President's Advisory Council on Financial Literacy (PACFL)., Annual Report To The President . *The Department Of The Treasury*. https://www.wdft.org/_resources/indexed/site/yymm/PACFL_ANNUAL_REPORT_1-16-09.pdf, (28.08.2021).
- Rahim, Siti Hafizah Abdul, Rashid, Rosemaliza Abdul, & Hamed, Abu Bakar., Islamic Financial Literacy and Its Determinants Among University Students: An Exploratory Factor Analysis. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 6(7S), 32-35.
- Siti, H. A. R., Rosemaliza, A.R. ve Hamed, A.B., Islamic Financial Literacy and its Determinants among University Students: An Exploratory Factor Analysis, *International Journal of Economics and Financial Issues*, Volume 6 (7), Special Issue, pp.32-35.
- Siti Hafizah , Abdur .Rahim: "Psychosocial Factors and Gender Influencing the Level of Islamic Financial Literacy", Master Thesis in Islamic Finance and Banking, Universiti Utara Malaysia, 2014.
- Teb-Boğaziçi Üniversitesi(2014), Türkiye'de Finansal Erişim ve Okuryazarlık, İstanbul.
- Zuhair S., Wickremasinghe G. ve Natoli R., Migrants and Self-Reported Financial Literacy Insights From A Case Study of Newly Arrived CALD Migrants, *International Journal of Social Economics*, Vol. 42, Iss. 4, pp. 368 – 386.